

Juhász Kristóf

A göcseji kultúrtáj keresése

Göcseji nap Szentkozmadombján

Talán az idei év utolsó szabadtéri rendezvénye volt, amin szabadon lélegeztünk. Kicsi a falu, nagy a tér, szép az idő, még könnyen viseljük a járványügyi protokollt. Szorgos egyeztetéssel és helyszínrendezéssel álcázzuk izgalmunkat és bizonytalanságunkat, ahogy cikázunk a szentkozmadombjai Faluház rétjén nagyszínpadtól kisszínpadig, konyhától kiállítótérig.

Hányan jönnek? Esni fog? Melyik mikrofonba és mikor beszélek; melyik hangfalból ki szól, mikor? Ja, föl van nekem ide írva? És tulajdonképpen mi ez, amiben mi most mindannyian vagyunk? Szereplők leszünk beleértve voltaképp Szentkozmadombját, Göcsejt, sőt egész Zala megyét, sőt... Mit keresünk és mit fogunk találni?

Első ízben valósult meg a Göcsej Nap Szentkozmadombján nevű egynapos rendezvény. Ez a program lényegében ugyanazt a szellemiséget képviseli, mint a Göcseji Dombérozó, amit Magai Ágota álmodott meg, még 2016-ban, és azóta is ragyogóan működik. Csak idén elmaradt a járvány miatt!

Amikor alig egy éve ideköltöztünk, a nejem, Takáts Eszter, hirtelen a falu kultúrosa lett, miközben zenekart is szervezett. Én épp a könyvem írtam, és szinte észre se vettem, hogy mi történik; és hogy Eszter már szervezett egy egynapos fesztiválocskát, vagy minek is nevezem.

Szóval még alig egy éve éltünk a faluban, és én még azt se tanultam meg, hogyan kell a láncfűrészt normálisan megélezni, vagy visszatenni azt a szerencsétlen ereszt, ami sehogyan se akar magától újra a tetőre pattanni. Közben már azon kaptam magam, hogy boldog remeteségemből kiszökkenve hirtelen a különböző fellépőket és eseményeket konferálok a Faluház nagyszínpadán...

Persze valahol sejtettem, hogy itt sem bírunk majd nyugton maradni – sőt, nem is szabad. Mélyen meghatott például, mikor még a nyárelőn fölkérték a faluban, hogy Trianon napján, a máglyagyújtáskor beszédet mondjak. Témájában másnak tűnhet egy írástudó hazafias szolgálata és általános kultúr szolgálata, de valójában nincs semmi különbség köztük.

A Göcsej Nap meg pont az '56-os forradalom évfordulójának másnapjára esik, lám, még az a kapcabetyár Kronosz is mintha kivételesen a valódi összefüggéseket szolgálná.

De ilyen szép, nagy komoly dolgokat egyáltalán nem gondolok, miközben felkonferálok, amit fel kell: nyit az Albatrosz Táncegyüttes Eszter Luna Rúna dalára egy kortárs-akrobatikus koreográfiával. Megindítóan szép mind a

produkción, mind az együttműködés, a világok találkozásának pusztá ténye.

Aztán Káli Lajos polgármesterünk mond pár jó szót, majd Nemes László képzőművész barátunk szintén... Mindketten nagyon komoly összetartó, közösségépítő erőt képviselnek, de teljesen másképpen. Máshogy vannak „földbe és égbe bekötve”.

És megint máshogy Szipócs Róbert, a szintén a falunkban élő lézerfizikus és családja. Például a gyermeke, Szipócs Tamás, aki énekel is ma, meg beszélget velem az előző könyvemről, mert az már megjelent.

És máshogy van bekötve Káli Erika, a falugondnok, aki gyakorlatilag már az egész területet körbeépítette különféle zseniális biodekorációkkal (remélem, az NKA hivatalnokainak alaposan leedik az álla, ha meglátják a nagyszínpad elé növényi gezemicékből kirakott logójukat), valamint a lányai, akik már az ebédre szánt paprikás krumplit kavargatják. És máshogy van bekötve még rengeteg, itt felsorolhatatlan segítők és szövetségesünk. Mind teljesen egyéni és egyedi viszonyt ápol éggel és földdel, csak annyi a közös bennük, hogy alázattal veszik tudomásul mindkettőnek létezését.

László Edina textilművész ruhaszobrai és Nemes László festményei is tökéletes szimbiózisban élnek együtt a Faluház külső és belső te-reivel, nem csak nézné, de szívesen fogdosná is az ember a kiállított műveket a műsorok közti szünetekben.

A program részeként Lajos és Laci bátyánk tölgyfát ültet a Misztrál együttessel, életfát, életet: gyökértől koronáig eget földdel összekötőt. Aztán egy kis könyvbemutató, majd Ecsedi Erzsébet és a lánya, Ecsedi Csenge szerelmes műsora: amolyan sanzonos-revüs, hamvadó cigarettavéges hangulat; egy kis spleen, egy kis tréfa, egy kis báj... Aztán Szipócs Tamás énekel és gitározik.

Ha Ecsediék műsora boldog gyermekkoromat, és nagyszüleim világát idézte, úgy Tamás műsora kevésbé kiegyensúlyozott, ám annál viharosabb kamaszkoromat, mikor magam is egészál gitárral, s némiképp keresetlenebb dalaimmal (pláne énekhanggal) kutattam, miképpen nyithatnék kaput látható és láthatatlan között.

Izgalmas látnom: az utánam jövők épp oly tétován büszkék, vagy tétován kétkedők, mint anno jómagam, viszont jóval precízebbek. A nagy, művészi eksztázist játékonan öleli körbe a tekhné: az elszállás csak precízen behangolt hangszer, és profin belőtt hangfalak támogatásával lehetséges. Én vakmerőbb voltam, ők alaposabbak. De a lényeg itt is ugyanaz.

A következő műsorszám a Misztrál koncertje teljes fölállásban, három frontemberestül, ritmusszekcióstul, hangtechnikusostul. (Hogy többük családjáról már ne is beszéljünk, akiknek különös örömmel mutogatjuk az otthonunk, hisz nagyjából olyan, mint az övék.) A zenekar tagjai olyan érzelmi-lelki töltéssel, egyben olyan muzsikusi alázattal és technikai fölkészültséggel érkeztek, mintha nem egy Is-ten szakállabéli (nem háta mögötti, az egész más) faluban játszanának, hanem minimum egy nemzetközi, vagy legalábbis csillagközi úrállomáson. Zeng a dal, hullámzik a táj, megremegnek a zalai dombok, új életre kel a látóhatár: zenél a Misztrál. Versekből szőtt dallal termékenyítik meg a reszkető panorámát.

Végül Eszterék zenélnék, Polgár Péter vendégművész közreműködésével. Fohászkodom: csak megmaradjon ez a társaság! Sok zenészt láttam már mellette, egyik jobb volt, mint a másik, de úgy látszik, a zalai muzsikusk egy egészen speciális fajta. Minden allúrt mellőző, túlzó szerénységgel vannak jelen a zenei milióban – mintha nem is ők teremtették volna.

Még nincs kijárási tilalom, de nem sokkal sötétedés után befejezzük a Göcsej Napot.

A végére azért összegyűltünk szép számmal. Erős beszélgetések, találkozások estek meg – mert igazából ilyenkor nem a dolgomra figyelek, az szinte megy magától, hanem arra, hogy új szövetségeket kössék, vagy korábbi kezdeti eszmecsereket folytassák. Találkozzak mindazokkal, akik már egy ideje vetik a magot, és gondozzák a termést itt, Göcsejben. Nem profitról és tőkéről beszélgetünk, hanem szellemről és kultúráról. Előbbi jelenségek is tagadhatatlanul léteznek, de kizárólag az utóbbiak alá, vagy mellé rendelődve egészséges a létezésük. De hát ez errefelé magától értetődik.

Volt minden ebben a szűk egy napban zene, tánc, kiállítás, irodalom, eszem-iszom.

Bízom benne, hogy nem ez volt az utolsó ilyen. Hogy ez csak az egyik első lépésünk volt a göcseji kultúrtáj keresésének hosszú útján. Mert erről van szó valójában: ebből az áldott földből töltekezve visszaadni e földnek annyit, amennyit csak lehet. Eljutni oda, hogy kortárs kultúra és hagyomány ölekezése mindenki számára nyilvánvaló tény legyen, ne csak az úgynevezett magaskultúra valamiféle lózungja, és ne is csak néprajzosok, művészettörténészek, kultúrszervezők, meg írók elvont eszme-futtatása. Eljutni oda, hogy a történelem folytatódjon. Hogy ég és föld összeérjen mindnyájunkban.

